

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Naša bodočnost je svetla in izvršili bomo vse naloge, ki so pred nami.

Maršal TITO

Leto 2. števil. 438 - Cena 4.- lire

Postnina plačana v gotovini
Spedizione in abbon. postale

TRST, nedelja, 3. novembra 1946

UREDNIŠTVO IN UPRAVA. PIAZZA GOLDONI ŠT. 1 - I
Tel. št.: Ur. 93806, 93808 - Upr. 93807. Rokopisi se ne vrčejo

«Action» o tržaškem vprašanju

„Svobodno“ tržaško ozemlje kjer se na zakonit način uvaja diktatura

Francoski tednik «Action» piše o tržaškem vprašanju sledeče: «Na pariski mirovni konferenci so sprejeli francoski osutaki statuta za Trst. Poklicni diplomati imenujejo to velik francoski uspeh. Čuden uspeh je to! Stvarno nam vemo, kakšne koristi nam prinaša, toda zelo dobro se zavedamo, koliko nas, to lahko stane.

Vendar ne smemo obupati nad Francijo. Nekaj se je vsekakor spreminilo v naši državi. Po Münchenu so Daladieri sprejeli kot zmagovalca. In razen komunistov, mu je vsa tisk pisavo slovese. Sedaj smo pa postali bolj skromni in bolj rezervirani. Danes komaj opažamo kako praznovanje te nove francoske zmage. Nekaj vrtice se pojavlja tu pa tam, sicer pa vlada spočen molk. Zadovoljstvo in olajšanje sta tako bedni, da si ju nihče več ne upa izraziti.

Statut preperejuje ljudstvu samovlado

Zdi se, da se vsi vsaj stranjujejo. Po tolikem bobnanju o zapadnih demokracijah, o samoodločbi narodov, o spoštovanju malih narodov, so prišli do tržaškega statuta. In to zato, da preperejuje ljudstvu teze o zemlji, da si ne bi vladalo samo. Vse te dolge narodnostne razprave, vse to objektiviranje neozbranih Italijanov, ki so priključeni Jugoslaviji, vse to delali samo zato, da končno izrodo mesto na milost in nemilost tujim policijam in tujemu guvernerju. V tem osnutku je vse smešno in hkrati tragično. Imenujejo ga «kompromis», medtem ko ta rešitev razbija ravno vse francoske politike na škodo naših vzhodnih zaveznikov. Imenujejo ga «svobodno» — o kakšno ime! — ozemlje, na katerem organizirajo na zakonit način diktaturo.

Vemo, da tržaško vprašanje ni enostavno. Okolice mesta je slovenska, medtem ko je mesto v večini italijanska. Toda Trst tvori skupno z Julijsko krajino gospodarsko enoto, od katere bi ga bilo težko ločiti. Pametna gospodarska rešitev bi bila, da se priključi Trst kratkotrajno Jugoslaviji, ne glede na zasluge, ki si jih je ta država pridobila v vojni. Trst bi postal izhodišče na morje srednjeevropskih držav in bi prišel do blaginje, ki je izgubil po prvi svetovni vojni s tem, da so ga priključili k Italiji.

Vendar je mogoče zagovarjati zamisel internacionalizacije mesta ne samo zaradi nujnosti, da pride do kompromisa, temveč tudi zato, da se zagotovi Italijan-

skemu prebivalstvu pravice, čeprav bi jugoslovanski federalni ustroj nudil v tem oziru vse garancije. V tem oziru bi utegnili verjeti, da so Anglosasi v dobri veri. Danes pa tega ni več mogoče verjeti.

Kaj zanima Anglosase

Da bi bil statut svobodnega ozemlja sprejemljiv, bi moral izpolniti dva pogoja. Najprej bi moral zagotoviti tesno carinsko unijo z Jugoslavijo, da bi lahko krožilo blago in življenjske potrebščine med pristankom in zaledjem. Drugič: ta statut bi moral dati tržaškemu prebivalstvu demokratske pravice, da bi si lahko samo vladalo. Toda Anglosasi so pri tem trodvojni odhod oba pogoja. S tem so jasno priznali, da so jim blaginja mesta in pravice prebivalcev prav toliko mar kot lanskega snega. Ena sama stvar jih je zanimala: premisliti zahteva, da dajo guvernerju pravno orožje, s katerim bo lahko kar najdlje mogoče zadržal zasedbene čete v mestu in s katerim jih bo poklical nazaj ob prvi priložnosti. V teh bistvenih točkah daje francoski osnutek Angležem in Američanom popolno zadoščenje.

V luči teh intrig se postavlja vprašanje Trsta v čisto drugačni obliki. Priključiti ga bi morali kar najdlje mogoče zadržati zasedbene čete v mestu in s katerim jih bo poklical nazaj ob prvi priložnosti. V teh bistvenih točkah daje francoski osnutek Angležem in Američanom popolno zadoščenje.

Moč italijansko-slovenskega bratstva

Italijansko-slovensko bratstvo, ki so ga skovali v borbi proti fašizmu, traja še dalje in se utrjuje zaradi novih nevarnosti. Če bi se prebivalstvo svobodnega mesta samo upravljalo, bi se gospodarsko in politično usmerilo v bližnji bodočnosti k jugoslovanski federaciji. Slovenci in Italijani bi se povezali v skupnem delu za gospodarsko obnovo in za socialni napredek. Toda kakšen nalezljiv vzgled bi to bil za delavske ljudstvo severne Italije: kakšen udarec bi s tem zadeli šovinizmu, ki ga umetno vzdržuje

italijanski vladajoči sloj! Zamisel italijansko-jugoslovanskega zblivanja, ki bi mu dal uspeh federativne narodnostno-mešane države posebno veljavo, bi se udomačila v miselnosti Italijanov. Morajo imajo Anglosasi to dejstvo za glavno nevarnost, ki jo je treba za vsako ceno odpraviti.

Odlukovana brigada Julijske krajine

Tuzla, 2. Tanjug. — Ob zaključku del na mladinski progi je glavno poveljstvo mladinskih brigad pohvalilo najboljšo brigado, ki so se udeležili dela na železnici Brčko-Banovići.

Med brigadami, ki so se najbolj odlikovale, sta peto udarna brigada iz Julijske krajine, ki si je trikrat priborila prehodno častno zastavo, ter grška delovna brigada «ELAS», ki si je to zastavo priborila dvakrat.

Dolores Ibarruri v Pragi

Praga, 2. — Slavná španska borba Dolores Ibarruri, ki je znana pod imenom «La passionaria», je dospela danes v Prago.

Sedež vseslovenskega odbora prenesen v Beograd

Beograd, 2. — Tajnik vseslovenskega odbora je na neki tiskovni konferenci v Sofiji izjavil, da bo stalni sedež odbora prenesen iz Moskve v Beograd.

To so sklenili v priznanju junstva jugoslovanskih narodov v borbi proti skupnemu sovražniku. Sklep bo stopil v veljavo 8. decembra, ko se bo v Beogradu sestal kongres.

1.657.000.000 Din za javna dela v Sloveniji

Ljubljana, 2. Tanjug. — Po podatkih ministrstva za gradnje Ljudske republike Slovenije znaša vrednost javnih del, ki so bila izvršena letos v Sloveniji 1.657.000.000 din. Od te vsote odpade 34,53% na izgradnjo industrije, 14,45% na železnice, 7,24% na obnovo vasi, 7,3% na obnovo stanovanjskih hiš po mestih, 2,53% na delavske domove in menze, 4% na obnovo in razširjenje bolnišnic, 19,6% na obnovo cest in hidrotehnična dela.

Te investicije daleč prekašajo investicije v katerem koli predvojnem letu.

Albanija potrebuje pomoči

Beograd, 2. Tanjug. — Albanski Rdeči križ je poslal brzojavko mednarodnemu Rdečemu križu, v kateri prosi za nujno pomoč za prebivalstvo, ki je utrpelo veliko škodo zaradi poplavl. Poplave so povzročile ogromno materialno škodo na jesenski setvi na zvezah in zgradbah. Veliko ljudi je brez strehe in brez imetja. Veliko število živine je utonilo.

Španski begunci morajo zapustiti Gibraltar

London, 2. — Silisti španski političnih beguncem so povabili, naj zapustijo Gibraltar, kamor so bili pribežali leta 1936. Britanska vlada jih je obvestila, da jim ne more več naprej nuditi zavetstva. Venezuela je pripravljena sprejeti od beguncem morarje, rokodelce in specializirane delavce, medtem ko se bodo morali ostali vrniti v Španijo, ali pa se zateči drugam.

Napredek slovenskega šolsiva

Zvišano število osnovnih, srednjih in strokovnih šol

Beograd, 2. Tanjug. — Tako po osvojitvi so oblasti v Sloveniji povesile zelo veliko pozornost na svetovno delo. Popravili so šolska poslopja in začeli zbirati knjižnice. Slovensko prosvetno ministrstvo je uvedlo sedemletno šolsko obveznost. Število osnovnih šol je znatno naraslo in zdaj znaša 870, kar je število učencev naraslo na 165.000. V Sloveniji je bilo po manjkanju učiteljskih kadrov, kar je veliko učiteljev padlo v narodno osvobodilni borbi, ali so jih poslali v koncentracijska taborišča. Da bi izboljšali prosvetni položaj, so uvedli številne tečaje, v katere so sprejeli kakih 1500 novih učiteljev. Otvorili so precejšnje število novih srednjih šol, katerih je zdaj 63.

Boj proti nepismenosti v Bosni

Beograd, 2. Tanjug. — Prosvetno ministrstvo za Bosno in Hercegovino je imelo konferenco, na kateri so izdelali načrt za letošnje zimsko kampanjo za izkoreninjenje nepismenosti. Načrt predvideva, da se bo letos 120.000 oseb učilo brati in pisati. Po načrtu bodo organizirali precejšnje število potujočih knjižnic, knjižnih razstav, ljudskih univerz in umetniških skupin, ki bodo znatno prispevale k dvigu prosvetne ravni ljudstva.

Danes volitve v Črni gori

Cetinje, 2. Tanjug. — V nedeljo 3. novembra bodo volitve v črnogorsko ustavodajno skupščino. Sklicanje ustavodajne skupščine in ur-

10 točk bolgarske delavske stranke

Sofija, 1. Tanjug. — Pod naslovom «10 važnih točk» objavlja list bolgarske delavske stranke (komunistov) «Rabotničko delo» članek ustanovitelja Domovinske fronte. Članek nastavlja naloge, ki jih morajo po volitvah izvršiti stranke Domovinske fronte in sindikalne organizacije. Te točke so:

1. odločeno in brez obotavljanja nadaljevati mirovno in demokratično zunanjo politiko Domovinske fronte po dosežanih načelih;
2. nadaljevanje politično ideološke borbe, ki naj dokončno izkorenini fašizem in rasnoljudske reakcije; konec vsakega samovoljnega in nezakonitega postopanja;
3. neprekinjeno izvrševanje podvezit ukrepov za obnovo in razvoj narodnega gospodarstva, mehanizacijo in razvoj poljedelstva,

Pravosodje De Gasperijeve talije

Krvnik bazoviških žrtev amnestiran

Ogorčenje antifasistov zaradi izpustitve bivšega predsednika izrednega sodišča Cristinija

Rim, 2. — Skandalozna razsoda, ki dovoljuje amnestijo bivšemu predsedniku posebnega sodišča Cristiniju, v njegovem sodilnem Noseni, Dessyju in Bolzanu, je izvala med italijanskimi antifasisti, in je posebej med komunisti in socialisti vihar ogorčenja.

Na seji ministrskega sveta sta ministri Scoccimarro in Nenni krepko očigleda postopek kasacijskega sodišča, ki je izrekel razsodo. Nenni je izjavil: «Ko bi bil ta zakon, ko so izglasovali zakon o amnestiji, kdo dejal, da bo ta zakon pomagaj iz zaporov raznim Cristinijem, ki so za desetletja pogladili v svojo najboljšo antifasisti, bi vsi člani italijanske vlade ogorčeno protestirali. Nenni je dalje dejal, da je nedopustno spravljati v zapor antifasiste — kakor se danes dogaja v Italiji — in izpustiti Cristinija. Zahteval je ukrepe v imenu republike in demokracije. Nenni je zahteval, da se pridruži vsi ministri. Imenovali so komisijo, ki bo proučila to vprašanje in predlagala potrebne ukrepe.

Podpredsednik italijanske ustavodajne zbornice Terracini je poslal listu «Unita» pismo, v katerem o-

gorčeno obsoja nezastiteno postopanje 11. kazenskega oddelka kasacijskega sodišča. Terracini piše, da je ta dogodek dokaz duhovne solidarnosti, ki jo imajo nekatere sodniki z avtoritari, ki so dolga leta pogubljali in poniževali italijanski narod.

Tega ogorčenega protestom italijanskih antifasistov se pridružijo vse primorske in tržaške antifasistične ljudstvo, ki so mu še živo v spominu žalostni dogodki v septembru 1930, ko je fašistično poseben sodišče, ki mu je predsedoval Cristini, v Trstu obsodilo na smrt štiri slovenske borce za svobodo Bldovca, Milota, Maružica in Valenčiča.

Po ameriškem zgledu

Anglija zadržala predujem za Čehoslovaško

Washington, 2. VZN. — Iz uradnih virov se je izvedelo, da je Velika Britanija zadržala predujem dveh in pol milijonov šterlingov na račun kredita za Čehoslovaško, da bi s njim nakupila vojne potrebe, ki so preostale iz zadnje vojne. Velika Britanija je zadržala predujem, dokler ne bo došla odgovora o uradnem stališču Združenih držav glede tega vprašanja.

Roosevellov sin odpotoval v Sovjetsko zvezo

New York, 2. VZN. — Elliot Roosevelt, sin pokojnega predsednika Franklina Delana Roosevelta, bo odpotoval danes z letalom v Stockholm, namenjen v Sovjetsko zvezo, kjer bo zbral gradivo za vrsto članov, ki jih bodo objavili v nekem mesečniku.

Tsaldaris po nasvete

London, 2. VZN. — Grški ministri predsednik Tsaldaris je danes obiskal ameriškega in britanskega veleposlanika v Atenah po prekritivju pogajanja za razširitev svoje vlade.

Nacistični vojni zločinci preganjajo koroške Slovence

Celovec, 2. Tanjug. — «Koroška pokrajinska vlada je obdržala v službi veliko število nacističnih učiteljev. Prav tako so ostali za izvezen nacisti na vodilnih mestih v gospodarstvu. Avstrijski orožniki, bivši člani nacistične stranke, se nadalje preganjajo koroške Slovence. Zupani, kot na primer pliberski, poganjajo isto.

Naseljevanje sudetskih Nemcev

Koroška pokrajinska vlada, katere predsednik je sudetski Nemec, je prišla z naseljevanjem raznih fašističnih beguncem — sudetskih Nemcev, na Slovenskem Koroškem. Zupan slovenske občine Otok na Vrbskem jezeru je prejel navodilo, naj pripravi stanovanje za 300 Nemcev, ki so bili zaradi svojega nacističnega delovanja prisiljeni zapustiti Čehoslovaško. Poleg tega je zupan prejel navodilo, naj stavi tem nacistom na razpolago tudi potrebno zemljo za obdelovanje.

Slovensko prebivalstvo Koroške se odločno upira tem ukrepom

Češkoslovaška vlada, po katerih naj bi slovenski kmetje skrbeli za fašistične begunce.

Med konservativno in laburistično stranko ni nobene bistvene razlike

Povratek v Chamberlainove čase

London, 2. VZN. — Grški ministri predsednik Tsaldaris je danes obiskal ameriškega in britanskega veleposlanika v Atenah po prekritivju pogajanja za razširitev svoje vlade.

Morda skuša Bevin izvajati politiko, kateri tako nasprotujejo laburisti sami. Po drugi strani pa je bil njegov govor tudi dolgočasen, ker je v njem samo pogreval teorije njegove ameriške varuha Byrnesa in pripravil teren za borbo o bodoči ureditvi Nemčije. Njegove opazke o Nemčiji niso bile nove niti pomirjevalne. Sploh ni komentiral zelo slabega položaja v britanski zasebni coni, razen da se je dotaknil posameznih primerov.

Več nemških industrij bi moral izročiti, toda to je brezpomeno, če se ne izvede korenito čiščenje nacistov. Poruski rudniki so bili leto dni pod angleškim nadzorom, toda to ni rodilo mnogo uspehov.

Pri razpravi v spodnji zbornici

je padla samo ena važna izjava, ki jo je podal predsednik vlade ob podpori Churchilla, da bo namreč angleška vlada storila nov korak proti zlorabi pravice veta s strani Sovjetske zveze. To dokazuje, da anglo-ameriški blok ne namerava zagovarjati politiko sodelovanja med vlesilami.

Škodljiva politika kontinuitete

z zunanjih zadevah se nadaljuje, toda opozicija proti taki politiki postaja vedno močnejša. Zadržna dva dneva razprav v spodnji zbornici zunanji politiki sta se zaključila z izjemo nekaj protestov, ki smo jih alisali iz zadnjih klopi laburističnih poslancev, v neko vrsto pritrjevanja med laburističnimi in konservativnimi voditelji. To premirje označuje popoln sporazum med obema strankama, tako da je Churchill ponudil Bevinu najtesnejše sodelovanje na tem torišču.

Edina razlika med vlado in opozicijo obstoji v taktiki, ko gre za to, kako bi bolje izkoristili Arabce in Zide in kako bi povlekli od Egipta največje politične koristi s najmanjšimi koncesijami. Bevinov govor je bil miren in odločen, je dejal G. Buttler v imenu konservativcev. Podobno se je izrazil Churchill o grški zadevi. Bevinov go-

Boj proti nepismenosti v Bosni

Beograd, 2. Tanjug. — Prosvetno ministrstvo za Bosno in Hercegovino je imelo konferenco, na kateri so izdelali načrt za letošnje zimsko kampanjo za izkoreninjenje nepismenosti. Načrt predvideva, da se bo letos 120.000 oseb učilo brati in pisati. Po načrtu bodo organizirali precejšnje število potujočih knjižnic, knjižnih razstav, ljudskih univerz in umetniških skupin, ki bodo znatno prispevale k dvigu prosvetne ravni ljudstva.

Danes volitve v Črni gori

Cetinje, 2. Tanjug. — V nedeljo 3. novembra bodo volitve v črnogorsko ustavodajno skupščino. Sklicanje ustavodajne skupščine in ur-

10 točk bolgarske delavske stranke

Sofija, 1. Tanjug. — Pod naslovom «10 važnih točk» objavlja list bolgarske delavske stranke (komunistov) «Rabotničko delo» članek ustanovitelja Domovinske fronte. Članek nastavlja naloge, ki jih morajo po volitvah izvršiti stranke Domovinske fronte in sindikalne organizacije. Te točke so:

1. odločeno in brez obotavljanja nadaljevati mirovno in demokratično zunanjo politiko Domovinske fronte po dosežanih načelih;
2. nadaljevanje politično ideološke borbe, ki naj dokončno izkorenini fašizem in rasnoljudske reakcije; konec vsakega samovoljnega in nezakonitega postopanja;
3. neprekinjeno izvrševanje podvezit ukrepov za obnovo in razvoj narodnega gospodarstva, mehanizacijo in razvoj poljedelstva,

Denarne kazni zaradi spopadov Indijev in muslimanov

Kalkuta, 2. — V zvezi s incidenti med Indijci in muslimani, ki so nastali v ponedeljek in torek, so 45 krajev naložili denarne kazni v znesku 11 tisoč funtov šterlingov. Približno 8 tisoč funtov šterlingov so naložili krajev, kjer biva Indijci, 3 tisoč pa v muslimanskih okrajih.

Fonfoura odstopil

Rio de Janeiro, 2. VZN. — Predsednik Brazilije, general Enrico Dutra je sprejel odstop zunanje ministra João Neves de Fontoura.

GLAVNI RAVNATELJ UNRE LA GUARDIA:

Nobene utemeljene obtožbe proti Jugoslaviji

Washington, 2. VZN. — Glavni direktor ustanove Unra Fiorenzo La Guardia je na tiskovni konferenci, ki je bila večeraj, objavil uradne rezultate o preiskavi posebne komisije, ki ni ugotovila utemeljenosti obtožbe glede nerodnosti pri uporabi dobav ustanove Unra s strani Jugoslavije.

Komisija, ki je nedavno končala 10. dnevno nadzorovalno potovanje po Jugoslaviji, ni našla nobene podlage za obtožbo, po kateri naj bi jugoslovanska vlada zakrivala svojo ljudstvo dejstvo, da dajejo blago ustanove Unra brezplačno, in po kateri naj ne bi sporočila ustanove Unra izkupično in prodaje dobav ustanove Unra, po kateri naj bi blago ustanove Unra uporabljali za vojaške namene in po kateri naj bi jugoslovanska vlada pri delitvi zakrivala zlorabe v obsegu obsegu osroma postopala na osnovi političnih razlikovanj ali razlikovanj iz drugih vzrokov.

Komisija je označila za nevezdržne mnoge obtožbe in vesti, ki so krožile glede tega in je poročala, da po njenem mnenju ne more biti nobenega dvoma, da so največji del milijonov ton dobav ustanove Unra, ki so jih doslej poslali Jugoslaviji, razdelili med prebivalstvo, kateremu so bile namenjene, ter tako nedvomno rešili na milijone življenj.

Komisija je izvedela, da so razstave, ki jih je pripravila misija ustanove Unra v Jugoslaviji, predali s polnim sodelovanjem vlade, da so listi po vsej Jugoslaviji od besede do besede prinesli izjave, ki so jih podali funkcionarji ustanove Unra, in da narodna ustanova za radijske oddaje dovoljuje ustanovi Unra občno radijsko publikacijo.

Čprav komisija sama ni napravila nobenega podrobnega preučevanja o sistemu delitve, so se spoznavali z maršalom Titom, da bo ustanova Unra poslala v Jugoslavijo skupno število študentov vashingtonskega vseučilišča, da se od trenutka, ko je imel Churchill svoj govor v Fultonu čvodi v ZDA vztrajna gonja proti SZ. «Obtožujem», je rekel Wallace, «znaten del ameriškega tiska zaradi tendencioznega izkoriščanja vesti, ki se nanašajo na Sovjetsko zvezo. Na ta del tiska pada odgovornost za potvarjanje vesti.»

Wallace obsoja ameriški tisk

New York, 2. Tanjug. — Dopolnilni Agencije Associated Press poročajo, da je izjavil bivši minister za trgovino Wallace ob priliki govora pred velikim številom študentov washingtonskega vseučilišča, da se od trenutka, ko je imel Churchill svoj govor v Fultonu čvodi v ZDA vztrajna gonja proti SZ. «Obtožujem», je rekel Wallace, «znaten del ameriškega tiska zaradi tendencioznega izkoriščanja vesti, ki se nanašajo na Sovjetsko zvezo. Na ta del tiska pada odgovornost za potvarjanje vesti.»

Tiso obtožen 111 zločincov

Praga, 2. — VZN. — Javno tožilstvo je skoraj zaključilo obtožnico, ki obsega 200 strani, za razpravo, ki bo v kratkem v Bratislavi proti bivšemu predsedniku slovaške ljudske vlade med nemško zasedbo Josefu Tisu. Obtožen je 111 zločincov. Za vsakega tega zločinca je določena smrtna kazen.

Denarne kazni zaradi spopadov Indijev in muslimanov

Kalkuta, 2. — V zvezi s incidenti med Indijci in muslimani, ki so nastali v ponedeljek in torek, so 45 krajev naložili denarne kazni v znesku 11 tisoč funtov šterlingov. Približno 8 tisoč funtov šterlingov so naložili krajev, kjer biva Indijci, 3 tisoč pa v muslimanskih okrajih.

Fonfoura odstopil

Rio de Janeiro, 2. VZN. — Predsednik Brazilije, general Enrico Dutra je sprejel odstop zunanje ministra João Neves de Fontoura.

stria, Bela Rusija, Ukrajina, Madžarska po 100 tisoč vsaka; Finska 80 tisoč.

Wallace obsoja ameriški tisk

New York, 2. Tanjug. — Dopolnilni Agencije Associated Press poročajo, da je izjavil bivši minister za trgovino Wallace ob priliki govora pred velikim številom študentov washingtonskega vseučilišča, da se od trenutka, ko je imel Churchill svoj govor v Fultonu čvodi v ZDA vztrajna gonja proti SZ. «Obtožujem», je rekel Wallace, «znaten del ameriškega tiska zaradi tendencioznega izkoriščanja vesti, ki se nanašajo na Sovjetsko zvezo. Na ta del tiska pada odgovornost za potvarjanje vesti.»

Tiso obtožen 111 zločincov

Praga, 2. — VZN. — Javno tožilstvo je skoraj zaključilo obtožnico, ki obsega 200 strani, za razpravo, ki bo v kratkem v Bratislavi proti bivšemu predsedniku slovaške ljudske vlade med nemško zasedbo Josefu Tisu. Obtožen je 111 zločincov. Za vsakega tega zločinca je določena smrtna kazen.

Denarne kazni zaradi spopadov Indijev in muslimanov

Kalkuta, 2. — V zvezi s incidenti med Indijci in muslimani, ki so nastali v ponedeljek in torek, so 45 krajev naložili denarne kazni v znesku 11 tisoč funtov šterlingov. Približno 8 tisoč funtov šterlingov so naložili krajev, kjer biva Indijci, 3 tisoč pa v muslimanskih okrajih.

Fonfoura odstopil

Rio de Janeiro, 2. VZN. — Predsednik Brazilije, general Enrico Dutra je sprejel odstop zunanje ministra João Neves de Fontoura.

„NEW CHRONICLE“ O ŠPANIJ

Vedno nove aretacije

V času, ko bodo ZN začeli proučevati špansko vprašanje

London, 2. — VZN. — Diplomatski dopisnik liberalnega glasila «News Chronicle» poroča danes, da je po vseh iz Madrida sredi general Franco dal aretirati 200 političnih nasprotnikov. Zdi se, da so aretacije nov in oster francoski napad, da udrži svoj notranji položaj proti morebitnim nemirnom, ko bodo Združeni narodi začeli proučevati njegov režim.

Dopolnilni nadaljuje: «Po zadnjih vestih iz Španije je jasno, da je Francova politika dobila nalogo, da izvede in aretira čim večje število osumljenih republikancev. Velike skupine oboroženih policije so poslali na področja — zlasti v Barceno — kjer domnevajo, da so

„Proslave“
Gospodom okoli CLN ostaja je se ena karta, prav za prav edna, ki so jo kdaj kohl poznali, ki pa je tudi že izrabljena in odigrana - sistematično podpiranje sovjetstvenih čustev, ki naj okrepi in poveča razpadajoče vrste njegovih pristavev, s kravatnim obupom se še danes oklepajo tega edinega orožja, čeprav mu je sklep o svobodnem ozemlju skrajno ost. Oklepajo se ga zato, ker žele razbiti in razdrobiti množice, da ne bi s povsem pristopanjem k enotni demokraciji frontni podpisalo njihove smrtne obsodbe.

Nov polsuk take umetne mobilizacije dela tržaškega italijanskega prebivalstva za propadajoče rušine domačega fašističnega jedra in njegovih podpornikov je proslava obletnice osvoboditve (ki naj bi jo bili, kakor si domišlja CLN v svojem pismu polk. Bowmanu, pozdravljali tudi Slovenci) - pridelka najbolj neslavne dobe v tržaški zgodovini, in proslava obletnice italijanske zmage, 1. 1918. Lega Nazionale je pridala svoj glas v obliki skrajno provokativnega lepakov, polnih sovjetističnega strupa.

Ne za te ali one obletnice, za vse drugačne namene gre. In prav v znamenju teh namenov so neofašistični zbirajoči strgali rdeče zvezde s italijanskih zastav na venoh, s katerimi so se tržaške antifašistične množice oddalile spominu talcev v ulici Massimo D'Azevljo.

Uvod, ki najfajšne priča o značaju in namenu teh „proslav“, Toda pesem je še preveč obrabljena, da bi dosegla svoj namen po računih brodolovcev okoli CLN-a.

Teror legašev v Trzinu
Nič ne kaže, da bi legaši opustili svoje teroristično delovanje. Namesto da bi ponehali, se še stopnjuje. Včeraj ob 1. uri ponoči so vrtili proti gostilni 50 letnega Rudolfa Barba na trgu Cavour 8 in 9. ročni bombi tupa. „Sipev in COT“. Ob isti uri so legaši vrtili tudi dve ročni bombi tupa. „Sipev in COT“. Ob isti uri so legaši vrtili tudi dve ročni bombi tupa. „Sipev in COT“.

Prosvetno društvo v Trzinu
Preteklo nedeljo je bil v Trzinu občni zbor prosvetnega društva „Triglava“. Udeležba je bila številna. Tov. Legović je poročal o društvenem delovanju v preteklem letu. Knjižnica se je obogatila s mnogimi lepimi knjigami, slovenskimi in hrvatskimi. Tržaško ljudstvo društvu gmočno precej pomaga.

FIZKULTURA
Prvi uspeh „Ljubiteljev Ponziane“
Ljubitelji Ponziane : Lokomotiva (Zagreb) 2:2 (1:1)

V petek dopoldne je tržaška enajstorica „Ljubitelji Ponziane“, igrala svojo prvo tekmo v jugoslovanskem prvenstvu. Njena nasprotnik je bilo zagrebško moštvo „Lokomotiva“. Prvi nastop tržaških igralcev je tudi prvi uspeh. Igrati na tujem igrišču z enajstorico, ki je pred tednom dni igrala neodoleno z eno najboljših jugoslovanskih enajstoric „Hajdukoma“ in ji odvzeti eno točko, je v resnici ogromen uspeh. Ta prvi nastop pa nam daje zagotovilo, da bodo „Ljubitelji Ponziane“ igrali v jugoslovanskem državnem prvenstvu še pomembno vlogo.

LAZAR LAGIN
Oklopnica „Anuska“

Tri nemške kroglice so napravile male okrogle luknjice na steklu nad njim in odvisile mimo njegove glave.

Torpedni čoln je bil že prav blizu in ladja se je kar naprej tresla od neprestanih strojnih rafalov. Verniveher je imel ravno toliko časa, da je mogel opaziti visokega Nemca v mokren, z oljem namazanem plašču, ki se je svetil v soncu. Nemec se je v tistem trenutku kot klada zavalil pod krmilo; torpedni čoln je zavil na desno in malitop na njegovem zadnjem koncu je prišel lajati.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Tržaško ljudstvo se je oddolžilo spominu padlih junakov

Nasih padlih junakov ne pozabimo. Vzor so nam in kažipot v naši borbi - in naš ponos. Toda na dan vseh mrtvih so misli vseh nas že bolj posvečene njim, našim najboljšim.

Tržaško demokratično ljudstvo se je dostojno poklonilo svojim dragim, ki so žrtvovali svoja življenja za našo svobodo in za boljše bodočnost svoje zemlje. Včeraj ob 11. uri je bila svečana masa pri Sv. Antonu Novem, ki je bila posvečena našim padlim v borbi po koncentracijskih taboriščih in zaporih, pa talcem, ki so jih na tako zverški način pobili nacifasisti. Svečani nastop v cerkvi so se udeležile vse množične organizacije, posebno pa sosedniki, prijatelji in znanci naših padlih junakov. Čeprav je bilo vreme slabo, se je velika množica zbrala k žalni svečanosti v cerkvi in polaganju vencev v ulici Ghega ter Massimo D'Azevljo.

Tisoči ljudi so korakali dostojanstveno po ul. XXX Oktobra in Carducci v ul. Ghega, da se poklonijo našim junakom, ki bodo ostali nesmrtni trčice naše borbe in trpljenja, naših težav in zahtev. Na čelu novorke so korakali ga-baldinci in partizani, za njimi predstavniki vseh naših demokratičnih organizacij.

Tako je bilo včeraj ponoči

Včeraj smo že poročali o nerednostih, ki se dogajajo pri delu: 50.000 odelj, namenjenih tržaškemu prebivalstvu. Včeraj so pričeli te odelje razdeljevati. Za predprenočnim so se žene zbrale pred trgovinami. Kogar je v poznih nočnih urah pot zanesla po mestu, je pogled na ljudi naravnost presunil. Temne gmete so se v dežju in megli pritiskale k zidu. Vse premoteno in trudno so se žene in otroci tesno zavijale v stare odeje in plašče, se tresle pod dežnik od vlage in mraza. Nekatere so si prinesle stolce s seboj, druge so se vslečale k tlom in čakale. Čakale so vso noč. Ko pa so se odprle trgovine, so pričakale razočaranje, ki jih je vznemirilo in razvnelo do besa. Volne ne odelje so bile že davno razpredane. In zanje tudi ni bilo treba nikomur čakati in prežebati cele noči.

RADIO TRST I.
Radio Trst II. še vedno ne oddaja NEDELJO 3. NOVEMBRA

8 vestj v slov. - kolektor: 8.20 glasbeni program v zvezi z Vidmod: 8.30 pestra jutranja glasba; 9. kmetijsko predavanje; 12.30 slovenske pesmi; 12.45 napoved časa, vesti v slov.; 14.30 glasba po željah; 15. otroška ura; Mlada Breda, igra; 16. orkestralna glasba; 19.15 veselja ura; Škeči; 19.45 pesna glasba; 20. napoved časa, vesti v slov.; 23.15 zadnje vesti v slovensčini. —

Današnje tekme v košarki
Sporod današnjih tekem: moški skupina A: Tovarstvo: Černomelj in Kraljevič: Col ob 10. uri na igrišču Chimici. Skupna B: Chimici: Verna ob 11. uri na igrišču Chimici. Rauber: Persoa ob 10. uri na igrišču Tomažiča.

Zenske: Col: VOM ob 9. uri, Rinaldi: Ravbr: ob 12. uri, Tomažič: Chimici ob 11. uri in Redvo: Verna ob 8. uri, vse na igrišču Tomažiča.

Nedelja borb za točke
Sporod pokrajnskega prvenstva za danes je: v Trstu ob 11. uri Škečič: Tržič, v Krmilu ob 14.30 uri: Krimin - Gorica, v Postojni ob 14. uri: Postojna - Gaslini, v Ajdovščini ob 14. uri: Ajdovščina - Tovarna strojev, v Izoli ob 14. uri: Izola - Milje in v Zagrebu ob 14.30 uri: Gradiska - Raša.

Preskrba

DOLOČILA O DELITVI MOKE NAMESTO KRUHA. Sepral ponavljajo navodila, po katerih bodo ta mesec delili moko namesto kruha. Pri tem opozarja, da veljajo ta navodila samo za tržaško in tržaško občino. Vsak potrošnik bo lahko dvignil največ do 412 g moke, če se odpove 500 g kruha. Potrošniki bodo morali v ta namen oddati peko oddajni odrezek kruha za en dan, odrezek XXI in odrezka 41 in 42.

ZIVILA BOLNIKOM. Od ponedeljka bodo v pooblaščenih prodajalnih delih bolnikom, ki imajo dodatno mesno nakaznico, po 1 do 2 dunajskih klobas na dodatna nakazila za meso, ki nosijo datum od 1. do 5. t. m. Delitev se bo končala 10. t. m. Cena dozi s 681 gr 123 lir.

VESTI S PODEŽELJA

MALA PRISTAVA
Drva za šolo. Na množičnem sestanku so vsadniki sklenili, da bodo pripeljali za svojo šolo 60 stočev drva. Z denarjem, ki naj bi ga prejeli za drva, so sklenili nakupiti šolske potrebščine za svoje otroke. V natrnu imajo tudi novo pot iz vasi do glavne ceste.

„Teden za našega dijaka“

Pred približno letom dni se je sestajal pripravljajni odbor za izvedbo akcije za našega dijaka, ki je organiziral široko zasnovano pomoč našim revnim in marljivim dijakom. Blizalo se je tedaj novo šolsko leto, prvo po tolikih letih, ko so se zopet otvorile slovenske osnovne in srednje šole, ki jih je bil fašizem popolnoma zatrl. Mnogo je bilo naših dijakov, ki bi bili radi študirali, pa niso imeli sredstev. Segli smo kot že tolikokrat po samopomoči. Naš narod se je tedaj velikodušno odzval in zbral sklad, iz katerega je odbor lahko črpal vse leto. Pripravljalni akcijski odbor je sklical občni zbor, na katerem si je narod ustanovil dijaško podporno društvo „Dijaško matičco“, ki je upravljala nabrani sklad in menzo ter nudila nekaterim dijakom skromno vzdrževanje, kjer so bivali in se učili.

„Teden za našega dijaka“

Nashe ljudstvo se je zavedalo, da mora biti šolanje dostopno vsakomur, kdor je nadarjen in ima voljo, pa čeprav je revnen. Zavedalo se je, da mu je potrebno zdravje in pošteno izobraževanje, ki bo vestno in dolžnost do njega. Zavedalo se je, da mora skupnost pomagati posrednici in da mora posrednik živeti in delati za skupnost.

POIZVEDBE

Partizana MILANA DOLENCA z Opčin, starega 42 let, pogrešajo od druge polovice meseca decembra 1944, ko je bil na odseku Če po vnan Trbuše. Prosim vas, kdor bi kaj vedel za njegovo zmožnost, ostanke, naj sporoči proti lepi nagradi njegovi sestri: Mariji Dolenc, Opčine.

Najdeno

Tov. Alice Macarol naj se zgleda v uradu Zveze primorskih partizanov na Kozu 19, kjer dobi izgubljene dokumente.

MALI OGLASI

TRGOVSKO POMOČNICO za trgovino jestvin (samo za dopolnilo) izjem. Poudarje in priporočila po ključu upravlja Primorskega dnevnika pod značko „Trgovska pomočnica“.

SLUŽBINO

za slovensko družino v Milanu. Vprašati Carponi, ulica Saltuari 2, Trst.

„Teden za našega dijaka“

Pred približno letom dni se je sestajal pripravljajni odbor za izvedbo akcije za našega dijaka, ki je organiziral široko zasnovano pomoč našim revnim in marljivim dijakom. Blizalo se je tedaj novo šolsko leto, prvo po tolikih letih, ko so se zopet otvorile slovenske osnovne in srednje šole, ki jih je bil fašizem popolnoma zatrl. Mnogo je bilo naših dijakov, ki bi bili radi študirali, pa niso imeli sredstev. Segli smo kot že tolikokrat po samopomoči. Naš narod se je tedaj velikodušno odzval in zbral sklad, iz katerega je odbor lahko črpal vse leto. Pripravljalni akcijski odbor je sklical občni zbor, na katerem si je narod ustanovil dijaško podporno društvo „Dijaško matičco“, ki je upravljala nabrani sklad in menzo ter nudila nekaterim dijakom skromno vzdrževanje, kjer so bivali in se učili.

POIZVEDBE

Partizana MILANA DOLENCA z Opčin, starega 42 let, pogrešajo od druge polovice meseca decembra 1944, ko je bil na odseku Če po vnan Trbuše. Prosim vas, kdor bi kaj vedel za njegovo zmožnost, ostanke, naj sporoči proti lepi nagradi njegovi sestri: Mariji Dolenc, Opčine.

Najdeno

Tov. Alice Macarol naj se zgleda v uradu Zveze primorskih partizanov na Kozu 19, kjer dobi izgubljene dokumente.

MALI OGLASI

TRGOVSKO POMOČNICO za trgovino jestvin (samo za dopolnilo) izjem. Poudarje in priporočila po ključu upravlja Primorskega dnevnika pod značko „Trgovska pomočnica“.

SLUŽBINO

za slovensko družino v Milanu. Vprašati Carponi, ulica Saltuari 2, Trst.

Dr. GAETA, zobozdravnik

Izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki. Največja garancija. Sprejema od 10. do 12. in od 13. do 19. (Govori slovensko)

TRST, ul. Torre Blanca 43

MISLEJ JOŠKO

TRGOVINA JESTVIN
SALAME, SIR, KAKAO, ČAJ, KAVA
SORTIRANI LIKERJI
TRST
Ulica Piccardi 10

Margon Ugo

skladišče vreč in jute
TRST
ul. Fonderia 10 - Tel. 90720

UVOZ

UVOZNI IZVOZNI ZAVOD
ZADRUGA Z O. Z.
TRST
Ul. Torre Blanca 8-11

PRODAJA NA DEBELO

premoaga, vseh vrst lesa, cementa bavksita i. t. d.
KUPUJE
stroje, tehnične predmete, kemikalije in drugo

ZIDARSKA DELA

IZVRŠUJE K. in J. FERLUGA
TRST — Ulica Colonia št. 142 — telefon 93084

VINO SLADKO črno in belo

M. LOVRINOVIĆ-LAURINI - TRST
„Molo Venezia“ Riva Gulli Id in ul. ca Tarabocchia 7

ŠTEDILNIKI emajlirani in lakirani - PEČI sobne za kurjavo v ogljem in drvmi - ELEKTRIČNE peči s splošno voltažo, zelo štedljive - KUHALNIKI za kurjavo z ogljem, na plin in elektriko Dimne CEVI in KOLENA

Velika izbira gospodinskih predmetov — Jedilni pribor — Predmeti za darila

CENE NEIZPREMENJENE
„INTRA“
d. z. o. z.
Ul. Roma 22 - Telefon 85-43

TRST
UL. MILANO 29
TELEFON 3828

ZADRUGA PRODAJALCEV
NETEKOČIH GORILNIH SNOVI
TRST - ul. Mazzini 6

ODLIKOVANA BARVARNICA
IN KEMIČNA ČISTILNICA
ŽIBERNA
Sprejema v barvanje vseh vrst tkanine, obleke, odeje itd.
Barva vse vrste usnjenih izdelkov
TRST
TRG BORZE 10 | UL. BATTISTI 20 | MONTE CENGIO 7
Telef. 8769 | Telef. 6282 | Telef. 6520

Avtoprevoznništvo
Župančič Jože
TRST
Barkovlje 3 - tel. 29482

TRGOVINA ČEVLEJ
REBEC
Dospela je nova pošiljka najmodernejših damskih, moških in otroških čevljev
TRST, Passo Goldoni 1 CENE ZMERNE

Preden se odločite za nakup
KRZNA
obiščite trdko C. ALBERTI
TRST - ulica delle Torri 2

KRZNARIJA ZILLOTTO
UVAŽA - IZVAŽA ŽIVALSKO KOŽE
KUPUJE vsakovrstne množine živalskih kož po najvišji ceni
in to kože kun, podlasic, srebrnih, slujih, platinskih, rdečih lisic, vizonov, veveric, perzianov.
PRODAJA VSE NAJBOLJŠE VRSTE KOŽ PO NAJPOVOLJNEJŠIH CENAH.
ZILLOTTO
TRST, Ulica Trento 11
Telefon 29-374

NOCOJ VSI k SV. IVANU na PLANININSKO RATAJANTJE v „ŠKAMPERLU“ od 18. ure dalje